

سوال

من کارمند هستم و ماهانه ۲۰۰۰ ریال سعودی حقوق می‌گیرم. همه‌ی خانواده‌ام با حقوق من زندگی می‌گذرانند و همه‌ی مصارف بر عهده‌ی من است. من صاحب همسر و یک دختر هستم و پدر و مادر و برادران و خواهرانم هم با ما زندگی می‌کنند که خرج همه‌ی آنان به عهده‌ی من است.

سوال من این است: چطور می‌توانم زکات مالم را بدهم در حالی که تنها منبع درآمد من همین حقوقم هست و همه‌ی آن صرف خانواده‌ام می‌شود. بنابراین کی باید زکات بدهم؟ بعضی می‌گویند حقوق ماهانه مانند کشت است و گذشت یک سال برای آن شرط نیست و هرگاه حقوق می‌گیرم باید زکات آن را بدهم.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

کسی که ماهیانه حقوق می‌گیرد و همه‌ی آن را مصرف می‌کند به طوری که تا آخر ماه چیزی از آن باقی نمی‌ماند، مالش زکات ندارد، زیرا برای زکات باید حتماً یک سال آن مال نزد شخص بماند (یعنی یک سال کامل از به دست آمدن آن بگذرد).

و این که به شما گفته‌اند زکات حقوق ماهانه مثل زکات محصولات کشاورزی است، حرف درستی نیست.

از آنجایی که درآمد بیشتر مردم به صورت حقوق ماهانه است مناسب است روش خارج ساختن زکات را از حقوق ماهیانه شرح دهیم.

زکات حقوق ماهیانه:

حقوقی که کارمند می‌گیرد از دو حال خارج نیست:

حالت اول: اینکه همه‌ی آن را مصرف کند و چیزی از آن را پس انداز نکند، که در این صورت زکاتی بر وی نیست.

حالت دوم: اینکه گاه به گاه مقداری از آن را پس انداز کند که این پس انداز کم و زیاد می‌شود. در این صورت چگونه زکات آن را حساب می‌کند؟

پاسخ: اگر می‌خواهد دقیق فقط زکات خود را خارج کند و تنها حق مستحقان زکات را - بدون اضافه - به آنان بدهد، باید برای خود جدولی از حساب درآمدها تهیه کند که برای هر مبلغی که به دستش می‌آید یک تاریخ شروع قرار دهد که از روز به دست آوردن آن شروع می‌شود و زکات هر حقوق خود را هنگام رسیدن یک سال آن پرداخت کند.

اما اگر می‌خواهد حسابش راحت‌تر شود و از سوی دیگر دوست دارد بیشتر به نفع فقرا و دیگر مستحقان زکات کار کند، پس از رسیدن سر سال [یعنی گذشتن یک سال از دریافت اولین حقوق سال] زکات همه‌ی پولی که نزد وی هست را - اگر به حد نصاب زکات رسیده - پرداخت کند. این روش هم اجر بیشتری دارد و هم باعث بالا رفتن درجه‌ی خود شخص نزد الله متعال می‌شود و همینطور حساب آن آسانتر است و بیشتر به سود فقیران و مستمندان و دیگر مستحقان زکات است. در این صورت زکات آن قسمت از اموالش که هنوز سالش کامل نشده به عنوان زکات **معجل** (زودتر پرداخت شده) به حساب می‌آید» فتاوی‌ای کمیسیون دائمی افتا (۲۸۰ / ۹).

مثال: شخص زکات مال محرم را می‌گیرد و هزار ریال آن را ذخیره می‌کند، سپس زکات ماه صفر و همینطور تا آنکه محرم سال بعد فرا برسد. آنگاه همه‌ی پولی را که در اختیار دارد حساب می‌کند و [اگر به حد نصاب زکات رسیده باشد] زکات آن را یکجا پرداخت می‌کند.

والله اعلم.